

BROKILON

HRDINOVÉ ČESKÝCH ZEMÍ

Copyright © 2023 by Jan Kotouč, Joelle Presby, Vendula Brunhoferová,
Marek Brenišin, Vladimír Šlechta, Vlado Ríša, Karel Doležal, Tomáš
Bandžuch, Lucie Lukačovičová, Julie Nováková & Boris Hokr

Translation Copyright © 2023 by Jan Kotouč & Nataša Krempová

Cover © 2023 by Tomáš Flak

Map © 2023 by Tereza Kovanicová

For Czech Edition © 2023 by Robert Pilch – Brokilon

ISBN 978-80-7456-535-9

Hrdinové českých zemí

sestavil Jan Kotouč

Nakladatelství BROKILON
PRAHA
2023

Edice

„Brokilon Alternativa“

Vladimír Šlechta: Tajemství Morie

(aneb alternativní Středozeří)

Petra Slováková: Démon z East Endu

(aneb alternativní Londýn)

Jan Kotouč: České země

(aneb alternativní Česko)

1. Nad českými zeměmi slunce nezapadá
2. Ofenziva českých zemí
3. Spojenci českých zemí
4. Bitva o české země

V tajné službě Koruny české

Hrdinové českých zemí (antologie)

Julie Nováková (ed.): Terra Nullius

(aneb alternativní biologie a transhumanismus)

Juraj Červenák: Bivoj

(aneb alternativní Staré pověsti české)

Karolina Francová: Purpurová noc

(aneb alternativní Liberecko)

1. Ve stínu Rudé věže
2. Tisíciletý démon
3. Světlý král

Vendula Brunhoferová: Hladový národ

(aneb alternativní druhá světová válka)

<http://www.jan-kotouc.cz>

<http://www.brokilon.cz>

<https://www.facebook.com/brokilon>

Obsah

Jan Kotouč	1848: Po velké bouři	7
Joelle Presby	1926: Křik na moři	55
Vendula Brunhoferová	1935: V podpalubí	79
Marek Brenišin	1936: Adana v plamenech	111
Jan Kotouč	1940: Národní hrdina	161
Vladimír Šlechta	1942: Komančský měsíc	217
Vlado Ríša	1943: České diamanty	259
Karel Doležal	1944: Velká jáma II	287
Tomáš Bandžuch	1946: Přání jižních krajů	315
Lucie Lukačovičová	1948: Svaté právo	361
Julie Nováková	1950: Z jiného světa	401
Boris Hokr	Doslov	421

Mapa světa po roce 1848

1848

Po velké bouři

Jan Kotouč

Jan Kotouč (1987)

Jeden z nejúspěšnějších českých autorů sci-fi. Jeho prvotina *Pokračování diplomacie* vyšla v roce 2009, od té doby napsal řadu románů, převážně v žánru military sci-fi a space opery (cyklus *Sektor Hirano*, cyklus *Centrální impérium*) a alternativní historie (cyklus *České země*). Je také jedním z mála českých autorů, kteří prorazili na anglicky mluvícím trhu. Kromě psaní pořádá kurzy tvůrčího psaní, učí na vysoké škole a vede literární linie na řadě českých conů.

1.

Zabušení na dveře přehlušilo i hromobití venku.

Richard Mělnický zvedl hlavu od znovu rozečteného posledního vydání *Pražského posla*.

U stropu se třepotalo světlo svíček na lustru. Do oken bušily kapky deště a náhlý blesk osvětlil Mělnického pracovnu.

Zabušení se opakovalo. Zvenku slyšel nějaký hlas.

Vyšel z pracovny a sešel po schodech do hlavní haly svého domu. To už kolem panoval rozruch. Z kuchyně vyběhla Mělnického služebná, Johanka, a běžela ke dveřím. Za ní šel i Arnošt.

„Otevřete! Ondrejka, otevřete!“

Ondrejka!

Johanka otevřela dveře po tom, co jí Mělnický dal drobným kývnutím pokyn. Z deště dovnitř vpadl muž v dlouhé kapuci. Za ním bylo slyšet zoufalé ržání koně.

„Bořivoji!“

Bořivoj Ondrejka byl promočený na kost, třásl se, ale šel vzpřímeně. Mělnický si ani nedovedl představit, jakou musel vážít šílenou cestu.

„Jsem... zde, jak jsem říkal.“

„Johanko, postav na čaj! Arnošte, postarej se o koně!“

„Jak si milostpán přeje.“

Mělnický popadl Ondrejku za ramena. „Pojďte, přáteli. Půjdeme ke kamnům. Musíte se usušit.“

Do haly už vpadla Agáta s opatrným: „Co se děje?“

Mělnický měl chuť svou ženu poslat zase spát, mohl jí říct, ať si s ničím nedělá starosti, a věděl, že spousta mužů – Čechů i Němců – by to udělala. Ale on znal Agátu příliš dobře a stačil jeden pohled do jejích modrých očí, aby mu bylo jasné, že se rozhodně nemá snažit ji jakkoli vystrnadit. Agáta chtěla být u všeho.

„Nech prosím zatopit v salónu, drahá,“ řekl nakonec.

*

O deset minut později byl Bořivoj Ondrejka už v suchých šatech a u rozpáleného krbu v salónu domu Mělnických za Mělníkem, seděl a popíjel horký čaj, do kterého mu Johanka přilila trochu rumu Stroh.

Richard Mělnický a jeho choť ho jen pozorovali, nespěchali na něj. Ondrejka nakonec začal sám.

„Dojel jsem tam... až na kraj... na kraj světa.“

„Co se stalo?“ vybídl ho Mělnický.

„Je to... jako z Apokalypsy, milostpane Mělnický. Nebudou... nebudou tomu věřit.“

„Co se stalo?“

Mělnický slyšel už od začátku léta všemožné zprávy odevšad. Už od chvíle, kdy se v květnu začala třást země, oblohu několik dnů křičovaly obrovské blesky a potom vytrvale lilo.

A chaos. Nikdo nevěděl, co se stalo, ale bylo jasné, že něco špatného postihlo Rakousko a s ním i Evropu a možná celý svět.

Farář v Mělníku to považoval za boží trest, za znamení posledního soudu, a nebyl jediný. Jiné skupiny jednoduše panikařily. Do toho všeho jen kusé zprávy z toho, co se děje v Praze, a prakticky žádné zprávy z Vídně nebo Uher. Léto bylo poznamenáno chaosem, lidé se drželi svých životů s křečí tonoucího, který se chce udržet alespoň v nějakém světě, jemuž rozumí. Většina Mělníka ale měla přes léto jiné problémy, prudké deště rozvodnily Labe i Vltavu a v celé oblasti byly povodně. Z německých zemí přicházely ještě děsivější zprávy o velké vodě z moře, která zatopila skoro celé Prusko a dále stoupala. Kromě toho bylo léto netypicky chladné a úroda špatná. Teď na začátku září se teprve lidé začali pomalu vzpamatovávat a ptali se, co se vlastně stalo.

„Dorazil jsem do Prešova... před třemi týdny. Bylo to... šílené. Davy lidí, zoufalci, uprchlíci. Myslel jsem si, že je to pořád kvůli válce, ta tam ještě zuří.“

Mělnický příkvl. Rok 1848 byl šílený ještě před Velkou bouří v květnu. Uherské povstání proti rakouské moci se rozhořelo už v březnu a Rakousko bylo jako na trní. Císařpán sice slíbil zrušit poddanství, konstituci a odebrat moc vrchnosti, ale všechno šlo kupředu příliš pomalu. V celé Evropě to letos vřelo i před Velkou bouří, a po ní se to ještě zhoršilo.

„Potom jsem jel dál a viděl jsem... byl to obraz jako z Apokalypsy. Prostě... kusy skal pryč, jako kdyby je něco uřízlo. Nějaká nebeská bytost, kdyby přišla a uřízla všechno. Všechno je rovné, hladké a za tím není nic.“

„O čem to mluvíte, člověče? Vyjadřujte se jasně.“

Ondrejka se posilnil čajem – nejspíš ještě víc ocenil přimíchaný rum – a zhluboka se nadechl.

„V Uhrách, na východním Slovensku, u Dukly... končí svět. Je tam rovná čára, všechna země a hory a domy a města za tou linií prostě zmizely. Teď je tam jen voda. Není tam vůbec *nic*! Všechno zmizelo.“

*

„Jsem rád, že nás přijali, pane starosto.“

Jan Beran, starosta Mělníka, se na své dva hosty usmál, ale po brunátné tváři mu stekla kapička potu. „Vždycky mám čas na tak váženého občana, jako jsou oni, barone Mělnický. Jak bych nemohl přijmout Přemyslovce!“

Mělnický jen vážně přikývl. Když se před dvěma lety přestěhoval z Ústí nad Labem do Mělníka, vzbudilo to pozdvižení. Mělnický byl v kruzích českých vlastenců dobře známý, pocházel z bohaté rodiny urozených českých pánů. Rakouské mocnářství rod Mělnických tiše ignorovalo, ale Mělničtí pocházeli z dlouhé vedlejší větve opavských Přemyslovců z Ratiboře, která se táhla od knížete Valentina Hrbatého, posledního opavského Přemyslovce. Někteří heraldici sice jeho nárok označovat se za Přemyslovce zpochybňovali, ale čeští vlastenci ho přijali za svého. Vlastenecká společnost se probouzela a spolu s probuzeným zájmem o český národ, českou historii a o český jazyk ocenila i potomka slavného rodu českých panovníků táhnoucích se od Přemysla Oráče po Elišku Přemyslovnu. Bylo jedno, jak moc vedlejší ta větev je, důležitá byla idea. Sám Josef Kajetán Tyl napsal před čtyřmi lety o Mělnickém článek do *Květů*.

Samotný fakt, že Mělničtí byli bohatí a Mělnického otec založil v Ústí slavnou přemyslovskou textilku, je v severních Čechách zviditelnil ještě více. Mladý Mělnický podnik rozšířil a cíleně tam zaměstnával pouze Čechy. Kromě Ústí otevřel další textilní obchod v Litoměřicích, Mladé Boleslavi a nakonec i na Mělníku, kam se s manželkou přestěhoval. Místní noviny byly nadšené, že „Přemyslovec Mělnický jde do Mělníka“. Kromě toho, že se na rozdíl od německého Ústí jednalo o ryze české město, šlo také o místo, odkud pocházela samotná svatá Ludmila.

Starosta Beran tedy po právu mluvil o váženém občanovi, ale na jeho tváři bylo patrné, že tíha těchto zoufalých časů na něj doléhá. Mělnický se neusmál, místo toho kývl na Ondrejku, ke kterému se otočil i samotný starosta se zdvořilým: „A vy ráčíte být?“

„Toto je Bořivoj Ondrejka, můj přítel z Ústí. Je to cestovatel,

projezdil celou monarchii křížem krážem. Říká se o něm, že je to dobrodružná povaha.“

„Těší mě, vašnosti,“ řekl Ondrejka a Beran jim oběma pokynul, aby se posadili.

„Mě rovněž, pane Ondrejko, ale povědí mi, co jich ke mně přivádí?“

Starostova kancelář na radnici měla několik křesel k přijímání hostů, tam nyní Beran uvedl své hosty a ti mu začali vyprávět.

Jako první se slova ujal Mělnický. „Po té... Velké bouři, jak tomu lidé říkají, jsem slyšel zvěsti o tom, co se dělo ve světě. Tady v zemědělské oblasti jsme zažili jenom třas země, deště, povodně a špatnou úrodu. To samo o sobě je vážné, ale chtěl jsem zjistit, jak se mění svět. Německé země na sever od nás se zatápí, ale slyšel jsem o něčem mnohem horším v Uhrách.“

Beran mávl rukou. „O tom jsme slyšeli všichni. Nějaké zvěsti o zmizelé pevnině, ale i o dracích v Anglii nebo o ledových obrech ve Švédsku.“

„Bohužel, vašnosti. Ne všechny tyto příběhy jsou výplodem lidské fantazie. Na můj popud se Bořivoj vydal do Uher, aby osobně posoudil, co se stalo se světem. Věřte mi, rád bych řekl, že veškeré vyprávění přehánělo, ale není tomu tak.“

Beran zpozorněl. „Co říkáte?“

Ondrejka se dal do řeči a detailně starostovi vylíčil to, co předchozí noci pověděl Richardovi a Agátě Mělnickým. Vyprávěl, jak se vydal až do Prešova a potom pokračoval na severovýchod, a jak za Duklou spatřil jen obrovskou masu vody. Pevnina byla pryč, jako kdyby ji někdo uřízl. V celých Uhrách zuřily boje.

Beran poslouchal a jeho brunátný obličej pozvolna bledl.

„Ale... to... to přece není možné. Farář König měl pravdu! Je to konec světa?“

„Nevím, jestli je to konec světa, vašnosti,“ řekl Mělnický. „Ale svět se nepochybně změnil. Dovoluji si jim ukázat i tyto dopisy, které jsem dostal. V Uhrách se opravdu bojuje, ale není jasné, jestli je

to pokračování uherského povstání. Vídeň nijak nereaguje, moji vídeňští dodavatelé mluví o bojích v ulicích, o naprostém bezpráví, a... traduje se, že císař pán je po smrti.“

„Co to říkají!“ Beran se málem pokřižoval.

„To, co zničilo pevninu na východ od Dukly, ať už to bylo cokoliv, zasáhlo i jinde. Celá císařská rodina byla v době Velké bouře na Hofburgu v Innsbrucku. Celá oblast byla prý zničena, celý Innsbruck vymazán stejně jako země za Duklou.“

„Ale... mají pro to snad nějaké důkazy?“

Mělnický zavrtěl hlavou. „Ne, do Alp se žádný můj posel ještě nedostal, ale napovídá tomu to, co slyšíme tady. Vláda ve Vídni se neozývá, ve velkých městech vládnou úředníci ze setrvačnosti. Nevíme, co se děje v Olomouci, Brně, Prešpurku, Pešti... Všude je bezvládní. A co teprve Praha? Jsme od ní kousek, a už ani nechodí pravidelné hlásky od místodržícího Thuna vyzývající ke klidu. Od mých známých na posádce v Terezíně vím, že ani pravidelná vojenská hlášení hraběte Windischgrätze nechodí.“

Starosta nakonec pokýval hlavou. „Dobrá, pane barone, chápu je, ale co s tím mám dělat? Že tragédie postihla svět, už víme. Velká tragédie a katastrofa, jak nám tu pan Ondrejka potvrdil, ale co s tím my můžeme udělat?“

„Chtěl jsem vám to hlavně sdělit, pane starosto,“ řekl Mělnický. „Hrozí nám bezpráví. Je dost možné, že padla monarchie.“

„Probůh, mlčej!“ Beran těkal očima sem a tam, jako by si nebyl jistý, odkud vyskočí tajný policista a zatkne je.

„Mluvím vážně, pane starosto. Ještě v březnu letošního roku císař pán hovořil o konstituci, odebral politickou moc vrchnosti a slíbil do roka zrušit robotu. Samé nové věci, nové možnosti. V Praze jsme svolali Slovanský sjezd... a do toho přišla Velká bouře. Pane starosto, v celé říši je bezvládní, můj přítel fyzik, Hans Knopp, tomu v našem posledním dopise říká ‚mocenské vakuum‘. Někdo se bude muset ujmout moci. *Nebude* legitimní vláda. A tady v Čechách k tomu dojde o to spíš.“

„Ale nevím, proč s těmihle řečmi choděj za mnou!“ zanaříkal

Beran a podíval se na Ondrejku. Ten jen tiše pozoroval, o čem se oba muži baví.

„Jako starosta města, byť malého, můžete tuto zprávu předat lidem,“ řekl Mělnický. „Utišit je a vysvětlit jim, že v příštích týdnech a měsících musíme ještě více držet pospolu. Nejen Mělničtí, ale hlavně Češi, vlastenci.“

Bylo mu jasné, že Beran není do celé té myšlenky českého vlastenectví a národního obrození tak zapálený jako Mělnický, ale to nevadilo, pokud se mu povede utvrdit ho v tom, že...

Než ale stihl starosta cokoli říct, do jeho pracovny vpadl asistent.

„Pane starosto!“

„Co chtěj, Koubek? Neviděj, že mám jednání?“

„Prosím za prominutí, pane starosto!“ řekl asistent udýchaně. „Něco se semlelo, u sýpek jsou vojáci. Z Prahy... oni... oni zabavují obilí.“

*

Tři muži – starosta, obchodník a cestovatel – se prodírali davem. Kolem sýpek s obilím se srotili obyvatelé města i přilehlých obcí. Mělník byl významným zemědělským městem a důležitým zdrojem potravin pro Prahu.

Teď Mělnický spatřil vojáky, jak nakládají obilí na velké vozy. Všichni měli bílé kabátce rakouské armády. Bylo jich alespoň šedesát nebo sedmdesát. Polovina nakládala, polovina s puškami v rukou blokovala přístup lidí ke skladům.

„Co se to tady děje?!“ zvolal Beran. „Já jsem místní starosta!“

Vojáci ho buďto neslyšeli, nebo ignorovali. Spousta místních se ale seběhla ke starostovi a k Mělnickému.

„Pane starosto, musíte jim domluvit!“

„To jsou všechny naše zásoby na zimu!“

„Pane Mělnický, musíte jim něco říct!“

„Díkybohu, že jste tady, barone Mělnický, promluvte s ním jako Přemyslovec!“

„Milostpane Mělnický, udělejte něco!“

Mnohem víc lidí mluvilo na Mělnického než na starostu. Richard na to byl zvyklý, starosta si toho nejspíš ani nevšiml, jen se díval na vojáky. Znovu zvolal: „Co se to tu děje?!“

Na jednom z vozů stál muž s velkým knírem a v trochu jiné uniformě. Mělnický poznal, že to je oficír, i když hodnost nerozeznal.

„Obstaráváme provize pro rakouskou císařskou armádu!“ řekl v němčině.

„Jakým právem? Není válečný stav!“

„To se mýlíte! V Praze zuří boje v ulicích, po celé monarchii se od květnové katastrofy šíří neklid a je potřeba, aby vojska byla dobře zásobena a mohla bojovat proti nepříteli! Jakýkoli pokus o odpor je vlastizrada!“

Vojáci dál nakládali obilí. Starosta zase zbledl a o dva kroky ustoupil. Mělnický si uvědomil, o co jde. Zmínka o vlastizradě tohoto muže zaskočila. O to víc, když stál čelem k desítkám vojáků s puškami. Mimoděk udělal několik kroků vzad.

Ale lidé k nim nadále vzhlíželi. Lidé z Mělníka, Češi. Vzhlíželi k nim, čekali, co udělají.

Vzhlíželi k němu.

Čekají, co udělá on.

Co udělá Přemyslovec.

Richard Mělnický si uvědomil, že ať už je starostou kdokoli, Mělničtí právě teď vzhlížejí k němu.

Udělal dva kroky dopředu. Od vojáka hlídajícího vůz ho dělil pouhý krok. Podíval se na důstojníka.

„Kdo vám vydal tyto rozkazy?!“ zakřičel, aby ho všichni slyšeli. „Tohle obilí, tohle jídlo, patří obyvatelům města!“

„Jídlo patří říši,“ namítl oficír. „Je to z rozkazu místodržícího Sieglera.“

„Místodržícího? Jakého místodržícího?“

„Místodržícího českých zemí jménem habsburské monarchie. Císař pán je nezvěstný a vídeňská vláda se zhroutila. Nový ministerský předseda přesunul vládu dočasně do Grazu a odtamtud vyslal

místodržícího Sieglera, aby převzal kontrolu nad českými zeměmi a ujal se funkce místodržícího, dokud nebude obnovena řádná mocenská struktura!“

„Ujal se funkce? Jakým právem?! Místodržícího máme, hraběte Thuna!“

Dav začal něco pokřikovat. Vojáci evidentně znervózněli. Důstojník viděl, co se děje, nevěděl, co je ten muž zač, ale tušil, že tenhle člověk je pro místní určitá morální autorita. Možná proto se rozhodl se s ním dál bavit.

„Božím právem a z pověření ministerského předsedy jednajícího jménem monarchie. Bylo potřeba, aby se toho někdo ujal.“

„Co hrabě Thun a... generál Windischgrätz?“

Mělnický věděl, že generál Windischgrätz je velitelem posádky v Praze a poslední dobou z něj jsou obrozenci nervózní, když v Praze zesílil hlídky kvůli svolání Slovanského sjezdu. Spousta obrozenců vnímala Windischgrätze jako symbol represí v této revoluční době, ale to bylo před Velkou bouří. Potom se podle všech zpráv Windischgrätz snažil udržet pořádek ve všem tom chaosu a aktivně jednal i se spoustou představitelů české inteligence.

„Oba zmizeli během nepokojů v pražských ulicích,“ řekl důstojník. „Generál Siegler na sebe musel vzít veškeré politické i vojenské vedení země a na něm je zodpovědnost za nastolení pořádku. Vydal rozkaz, aby všechny potraviny byly skladovány na jednom místě a zajistila se distribuce mezi nejpotřebnější!“

„Nejpotřebnější! Úroda byla špatná, v celé monarchii jsou povodně. Rozvodnilo se všechno od Berounky po Dunaj. Úroda hnila a vy berete obživu pro místní lidi! Pro jejich rodiny!“ Přešel do češtiny. „Berete jídlo místním lidem! Jejich rodinám!“

„Vojenské potřeby jsou přednější!“ zvolal důstojník. Mluvil německy, ale nejspíš rozuměl, co mu Mělnický povídá.

„Nemůžeme vás nechat to jen tak udělat!“ zvolal Richard Mělnický a opět se posunul o krok dopředu.

Dav se pohnul s ním.

To už ale voják nejbliž k Mělnickému otočil pušku a pažba narazila Mělnickému do břicha.

Náhlý výbuch agonie, zatmění před očima a pád na novou dlažbu. Slyšel křik, útok na něj rozlítíl dav.

Ne... nedělejte to... řekl v duchu.

Dav ho ale neslyšel. Úplně viděl tu lidskou vlnu, která se vydala na vojáky.

Potom se ozvala střelba.

2.

Další ráno, další kocovina.

Dalibor Šár se se zavrčením vyhrabal z peřin a několik minut věnoval držení si hlavy, u čehož vytrvale mrmlal. Nezlobil se na kocovinu ani si nesliboval, že už nikdy nebude pít, na to byl k sobě až příliš upřímný. Alkohol mu pomáhal jako nic jiného, a také kocovina už mu byla věrným přítelem. Bolest nevadila, znamenalo to, že cítil alespoň něco.

U lavoru se opláchl vodou a potom v dlouhé bílé košili přešel do světnice. Venku řvali ptáci, což mu napovědělo, že několikadenní déšť konečně ustal. Řev ptáků ale na kocovinu nebyl nejlepší, takže Šár zavrhl myšlenku, že se půjde nadýchat čerstvého vzduchu. Nejdřív snídaně.

Ve sklepě našel tři vejce, která mu v pondělí přinesla paní Vomáčková – nebo to bylo v úterý? V každém případě měl co jíst, a na kocovinu byla vejce ideální.

Rozpálil kamna, hodil na litinovou pánev trochu sádla a potom tam rozklepl tři vejce. Míchal a u toho přes opar bolesti přemýšlel, kde má nějaký čaj. Nejspíš mu už došel. Bude se muset odpoledne stavít v Zeměchách v krámě u Tadeáše, jestli nemá, ale spíš mít nebude. Něco takového se dováželo. Kávu už nikdo neviděl celé týdny.

Možná se na to prostě vykašle, kam by chodil. Stejně to bylo jedno.

Dřevěnou měchačkou míchal vejce. Také v hájovně míval vlastní slepice, ale během toho divného léta mu všechny pošly. Možná

se o ně měl lépe starat, všichni to říkali. Vomáčkové slepice přežily, i Hartmanovy slepice tu byly. Jenže ti všichni měli důvod se o něco starat.

Ano, měl jsem tu slepice. Taky jsem měl rodinu, pomyslel si, ale rychle se za tu myšlenku proklel. Ne, o tom nesmí přemýšlet!

Možná by si mohl místo kávy či čaje dát další pálenku. Rozhlédnutí po světnici mu ale napovědělo, že tyhle zásoby mu už také došly.

Dobře, takže se přece jen budu muset vypravit do Zeměch. Třískal pro mě má stranou dva demižóny domácí slivovice, které vyrobil ze svých švestek.

Úroda sice byla špatná, ale nějaké zásoby stále byly.

Sklepl si vejce na talíř, vzal dva krajíce chleba a dal se do snídaň.

Bolest hlavy brzy trochu polevila, Šár byl už schopný trochu uvažovat. Věděl, že by dnes měl obejít lesní rajón na jih od Zeměch až směrem na Otovice. Odkládal to už dva dny.

Občas si říkal, proč se s tím vším vůbec obtěžuje. Před Velkou bouří to bylo ještě horší, to se na něj ostatní sice tvářili, že ho chápou, ale stejně čekali, že „bude chlap“ a „najde si novou ženu“ a „vrátí se do práce“. Šár tehdy už jenom čekal, kdy mu přijde dopis z vrchnostenské kanceláře, kterým bude zbaven funkce obecního hajného. Po Velké bouři ale měl celý svět jiné starosti a ze setrvačnosti se nic nezměnilo. Komu by po takové katastrofě vadil jeden přiopilý hajný?

Posledním kouskem chleba vytřel talíř a olízl si prsty. Možná na tu pochůzku půjde. Nevěděl vlastně, proč by neměl. Vlastně se mu to líbilo, kdysi obzvlášť, když...

Zabušení na dveře mu připomnělo, že hlava stále dokáže pořádně bolet.

„Pane hajný! Pane hajný, pro pána svatého, jste tady?!“

„Co je, sakra, nemlatte tak!“ zavrčel Šár, ale jeho vlastní hlas hlavě příliš nepomohl.

Došel ke dveřím a otevřel.

Venku stál vytáhlý pohublý mladík. Byla alespoň o hlavu vyšší než Šár a jeho světlé vlasy úplně zářily. Byl to Karel Hartman, syn od

Hartmanů, co měli statek za vesnicí. Na půl cesty mezi Zeměchami a hájovnou.

„Pane hajný, to jsem rád, že jsou tady!“

„Co je, Kájo?“

„Pane hajný, prosím, pomozte nám! Vojáci... vojáci přišli na náš statek!“

„O čem to mluvíš? Jací vojáci?“

„Ráčeji vodpustit, já... nevím, jaký vojáci. Prý jsou z Prahy a přišli pro naše obilí. Berou nám všechno, pane hajný! Obilí, slepice...“

„Dobře, dobře. Vojáci z Prahy, a co s tím mám dělat?“

„Já... nemohli by jim domluvit? Vysvětlit, že šlo o vomyl? Pane hajný...“

Šár otevřel pusou, aby namítl, že hajné často dělají vysloužilí vojáci z regimentů polních myslivců, a často tedy taky bývalí vojáci. Několik jeho známých bylo před rokem povoláno, aby sloužili s Radeckým v Itálii. Samotného Šára mohli technicky povolát do *Landwehru*. Ale viděl ten výraz v Kájových očích a bylo mu jasné, že chlapec by to stejně nepochopil.

„Dobře, počkej chvílku, než se obléknu,“ řekl nakonec. Mladík si evidentně ani neuvědomoval, že mu hajný šel otevřít bos.

Nevěděl, proč se vůbec obtěžuje, ale bylo mu jasné, že kdyby jen seděl v hájovně a brečel sám nad sebou, nepomohlo by mu to. A pálenku už doma nemá.

Nevěděl, co chce, a vlastně mu to bylo jedno.

Rychle si natáhl kalhoty, utáhl kšandy, vzal kabátec a nakonec přehodil přes rameno perkusní brokovnici, kterou rakouští myslivci používali, ideální zbraň na bažanty. Ještě měl v hájovně jiné zbraně a zauvažoval, že si vezme i vojenskou perkusní kulovnici, když mu oči spočinuly na zbrani, která visela ve světnici na zdi. Po krátkém zaváhání si dal brokovnici na záda a sundal ze zdi šarlsvilku. Francouzskou pušku vzor 1822, kterou používal ve Španělsku.

Kája Hartman už netrpělivě čekal a téměř vyběhl zpátky směrem ke statku. Šár ho pomalu následoval.

Měl jsem ve čtrnácti taky tolik energie?

U statku byli za chvíli.

Pan Libor Hartman ležel na zemi a jeho žena u něj klečela. Obličej měl od krve a nad ním se výhrůžně tyčil voják s puškou, nejspíš augustínkou. Šárovi hned došlo, že se majitel statku bránil a vysloužil si ránu pažbou do tváře – nejspíš měl zlomený nos, možná i lícní kost, ale hýbal se a vypadal, že bude žít.

„Tatínku!“ Kája se rozběhl k otci. Voják poodstoupil a měřil si mladíka obezřetným pohledem, ale rozhodně nechtěl střílet na někoho tak mladého.

Potom si všiml Dalibora Šára v zeleném mysliveckém stejnokroji a se dvěma puškami na zádech. Otočil se k němu a udělal dva opatrné kroky.

Hajný byl úplně nový prvek v této situaci. Šár viděl, že si ho voják měří a ostatní vojáci se k němu hned přidali.

Šár sám také posuzoval celou situaci, v hlavě se mu rozeběhl dávno zapomenutý vojenský instinkt.

Bylo jich pět. Ten s puškou zjevně držel stráž, tři další ze stodoly nosili pytle s obilím na vůz, na kterém nejspíš i přijeli. Pátý seděl na koni a na všechno dohlížel, to byl určitě jejich velitel. Také jako jediný neměl pušku, jen pistoli v pouzdře na sedle.

Ten se nyní k němu otočil i s koněm. Šár zůstal v dostatečné vzdálenosti na svahu nad statkem, byl od nich dost daleko, aby měl přehled, ale dost blízko, aby si rozuměli.

„Dalibore, prosím, pomoz nám!“ zavolala paní Hartmanová.

„Ruhig!“ okřikl ji oficír, ale opět se obrátil na Šára.

„Dobré ráno,“ pozdravil je Šár. „Slyšel jsem, že se tu děje nějaké pozdvižení.“

„Nic, čím byste se měl zabývat, *Herr Jäger*,“ řekl oficír – Šár ho viděl dost jasně na to, aby poznal, že to je *Oberleutnant*, nadporučík. Měl velký pěstěný knír a vypadal, že je o pár let starší než Šár.

„Neříkám, že se tím zabývám, jen chci vědět, co se tu děje,“ zabručel Šár s výrazem naprostého nezájmu. Hartmanová si vyděšeně dala ruku před pusku, z jeho tónu určitě získala dojem, že je mu všechno jedno. Nejhorší bylo, že sám nevěděl, jestli ten nezájem hraje, nebo ne.

Důstojník zafuněl. „Rekvírujeme zásoby pro potřeby armády.“

„Kdo vydal takový rozkaz?“

„Místodržící Siegler.“

Šár byl rád, že kocovina cestou na statek téměř odezněla. „Já měl za to, že císařem je Ferdinand I.“

„Máte staré informace. Jeho císařské Veličenstvo se odebralo na pravdu Boží. V nastalém chaosu a v těchto pohnutých časech vznikla prozatímní vláda v Grazu. Nový ministerský předseda Bach vyslal do českých zemí generála Sieglera, aby se tu ujal vlády jako místodržící a zabránil upadání zemí do dalšího chaosu.“

„A místodržící Siegler se rozhodl krást lidem obilí a... slepice?“ Mrkl na jednoho z vojáků, který držel za pařáty dvě slepice. Všichni vojáci už ale ustali ve svém konání a dívali se na něj. Voják rychle slepice pustil, když mu jeho velitel věnoval pohled. Ptáci vyděšeně zakdákali.

„My nekrademe, je to rozkaz od místodržícího.“

„A co bude s lidmi, kterým před zimou kradete obilí?“ zeptal se Šár konverzačně.

Něco na velitelově výrazu mu říkalo, že mu tuhle otázku poslední dny pokládali hodně často a už má nacvičenou odpověď. „Doba je zlá a jídla málo, musíme ho všechno koncentrovat na jednom místě a potom spravedlivě rozdělit. Tak si regent Siegler pojistí, že se zde nebudou srocovat žádné protihabsburské živly.“

Což v překladu znamená, že Siegler – ať už je to kdokoli – chce využít hladu, aby se udržel u moci.

„Aha,“ řekl Šár prostě a dál stál. Oficír na něj nejistě hleděl, vojáci se trochu uvolnili, ale ten s puškou v ruce ho nadále sledoval.

„Můžete tedy jít, *Herr Jäger*,“ řekl nakonec důstojník. „Tohle se vás opravdu netýká. Také jste člen záloh *Landswehru*, vašich služeb bude nepochybně brzy zapotřebí.“

Šár si povzdychl. Sundal ze zad šarlsvilku a potěžkal ji. „Zpátky do služby? No ano, ale víte, *Herr Oberleutnant*, já mám císařem a vrchnostenskou kanceláří posvěcenou službu už teď. Mám dohlížet na tento les. Už není panský, císař slíbil reformy, takže mu vlastně také

sloužím přímo. A jednou z mých povinností je zbavovat les škůdců. A před sebou těch škůdců vidím hned pět. Myslím, že byste se tedy měli klidit, protože moje povinnost mluví jasně.“

Nadporučíkovi chvíli trvalo, než pochopil, co jim hajný říká. Chvilí na něj zíral s otevřenou pusou. „Vy jste blázen!“

„To jsem, *Herr Oberleutnant*,“ řekl Šár s úsměvem. „To rozhodně jsem. Ale lepší blázen než zloděj. Klidte se odsud.“

Oficír se obrátil na vojáka, který dřív dohlížel na Hartmanovy. Celá rodina se shlukla kolem ležícího otce a s vytřeštěnými výrazy sledovala dění, jako by to bylo šílené divadlo. Šár od nich žádnou pomoc čekat nemůže.

Vlastně to bylo stejně jedno.

Dávno zapomenuté vojenské instinkty mluvily velmi jasně...

„*Schiessen ihn!*“ nařídil velitel. Voják si zapřel pušku do ramene, ale víc nestihl. Šárova rána ho zasáhla přímo do hrudníku a mladý voják se zhroutil k zemi.

Oficírův kůň zaržál a velitel na okamžik ztratil rovnováhu. Ostatní vojáci honem sahalí po puškách a začali nabíjet. Jak předpokládal, neměli nabit, armáda nenechala vojáky nabíjet, pokud nebylo před bitvou. Velitel nejspíš nařídil nabíjení jen jednomu vojákovi pro případ, že by se místní o něco pokusili.

Augustínky se také nabíjely déle než šarlsvilka.

Šár sám zaklekl, aby si zmenšil siluetu, odepjal z opasku prachovnici, nasypal do hlavní prach, zastrčil patronu a nakonec dovnitř několikrát vrazil nabíják.

Na některé věci se nezapomene ani deset let po vojně. Měl to rychleji než vojáci u stodoly.

Rozdíl byl také ten, že oni byli tím výbuchem násilí zaskočeni. A jim záleželo na tom, jestli přežijí nebo ne. Šár se tím příliš netrápil.

Velitel vystřelil z pistole, ale minul, na tuhle vzdálenost nemohl ani nic jiného čekat. Šár rychle zamířil a skolil dalšího vojáka, který se už chystal ke střelbě. Jeho dva kumpáni se snažili krýt a střílet zároveň, oba vypálili a minuli.

Velitel zaklel cosi v němčině, tasil šavli a rozjel se na koni proti Šárovi.

Hajný stihl jen odhodit pušku, jedním rychlým pohybem si ze zad stáhl brokovnici a vypálil ve chvíli, kdy byl důstojník od něj sotva několik metrů, šavli už napřaženou k úderu.

Sprška broků zasáhla jezdce i koně a oba se svalili na zem. Nadporučíkův knír byl roztrhán i se zbytkem obličejce. Kůň se zoufale zmítal a řehtal.

Dva zbývající vojáci běželi za svým velitelem, Šár na okamžik doufal, že utečou, když jim zabije vůdce, ale tak nedisciplinovaní zřejmě nebyli. Běželi s nenabitými puškami, evidentně je chtěli použít jako kyje.

Kůň měl náskok, ale vojáci nebyli o moc pozadu. Šár zahodil brokovnici a sáhl opět po šárlsvilce, i když mu bylo jasné, že v životě nemůže stihnout znovu nabít. Doběhnou k němu a jednoduše ho umlátí.

Jsou i horší konce, pomyslel si, jak jeho tělo automaticky provádělo nabíjecí rituál.

Rychle, honem. Prach do hlavně, kule...

V náhlém popudu se vykašlal na kuli, hodil do hlavně nabiják a rovnou se s puškou otočil k vojákovi, který se už napřahoval k úderu.

Další výstřel, a nabiják propíchl vojákovo tělo jako šíp.

To už u něj byl ale ten poslední a rychlým úderem mu vyrazil pušku z rukou. Šár zasyčel, avšak další ránu dostal do břicha a potom do hrudníku.

Padl na zem, voják nad ním, v očích výraz téměř animální zuřivosti, a rozmachoval se k dalšímu úderu.

Teď se ta animální zuřivost probudila i v Daliboru Šárovi.

Zarval a rychle se odvalil, aby se dostal z dosahu. Úder puškou šel vedle, Šár se zkusil postavit, ale to ho voják vzal pažbou přes záda a Šár dopadl kus od stále se zmítajícího koně.

A přímo před očima mu ležela šavle, kterou oficír v okamžiku smrti upustil.

Další úder do zad, Šár se vzepjal, jedním máchnutím popadl šavli,

odvalil se na záda a mávl před sebou. Voják se zarazil, ale rychle se zase rozběhl. Puška držaná za hlaveň měla delší dosah než šavle.

Šár znovu zařval, vykryl jeden úder a potom sekl šavlí.

Čepel roztrhla vojákovi kabátec od pasu až ke klíční kosti, vystříkla krev.

Jeho protivník zpomalil, ale zuřivost ho poháněla dál, chtěl se otočit a znovu udeřit, ale to už Šár máchl znovu a tentokrát se čepel zařala do krku.

Neusekl mu hlavu, ale šavle zasáhla krční tepnu a zůstala zaklíněná v obratlích. Voják už jenom zachroptěl a svalil se na zem.

Jeho krev se mísila s krví koně.

Šár dlouze oddychoval, díval se na tu spoušť, vzpomínal se.

Potom sám padl do louže cizí krve.

*

„Dobré odpoledne, vy jste pan Dalibor Šár, nemýlím-li se.“

Šár se nadzvedl. Pořád ho všechno bolelo, ale jak mu řekl felčar, kterého přivolali z Kralup, neměl nic zlomeného, pár kostí bylo naražených a měl by se šetřit, ale bude v pořádku.

To nic neměnilo na tom, že i po pár dnech pořád ležel na statku Hartmanů, kde se o něj i o manžela poctivě starala paní Hartmanová. Na chvíli si pomyslel, že je příjemné stonat zrovna tady, jako kdyby měl znovu rodinu.

Teď se ale soustředil na vytáhlého cizince. Vlasy měl krátké a učesané podle měšťanského vkusu v Praze, ale neměl knír, i když „vyšší vrstvy“ ho nosily rády. Rozhodně to nebyl nikdo ze Zeměch, Nelahozevsí, Otovic nebo Kralup, na to byl moc dobře oblečený a kultivovaný. Takové lidi si Šár pamatoval ze Španělska, kde bojoval. Nesl se jako šlechtic.

„To jsem,“ řekl nahlas. „Dalibor Šár... ha... hajnej. Kdo ráčí být oni?“

„Moje jméno je Richard Mělnický, jsem majitel textiláren v několika městech tady v okolí. Přijel jsem z Mělníka.“

Šár se musel zasmát. „Mělnický z Mělníka?“

„Ano, narodil jsem se v Ústí, ale přestěhovali jsme se do Mělníka, bylo to trochu příhodné. A také to dobře propagovalo můj obchod. Stejně jako ho propaguje mé přemyslovské dědictví.“

„Přemyslovské? Jako Přemysl, co si vzal Libuši?“

„Ano, vládnoucí rod, jsem z jeho vedlejší větve.“

„No, to jim asi moc nevěřím. Ale proč taková honorace přišla za mnou na statek u Zeměch?“

„Slyšel jsem, co jste vykonal. Jak jste bránil tuhle rodinu a její statek. Zvěsti o vaší statečnosti se šíří po celém kraji.“

Šár se zasmál, až ho z toho zase zabořila záda. „No, nevím, jestli jsem jim pomohl, ti vojáci se určitě vrátí.“

„Možná ne. Tohle nebyl ojedinělý případ, vojáci z Prahy kradou obilí po celém kraji. I u nás na Mělníku vybrali celé sýpky. Tam jich přišlo mnohem víc, a také to dopadlo mnohem hůř. V Mělníku žije hodně lidí. Mě ztloukli, ale potom začala střelba a zabili devět lidí. Mezi nimi i dvě ženy.“ Tvář se mu zkřivila odporem. Šár se mu nedivil, ale on viděl ve Španělsku mnohem horší věci.

Nicméně k Šarovu překvapení i jeho samotného zajímalo, co se děje.

„A to prostě jen chodí a kradou jídlo? Proč?“

„Dlouho nám to nebylo jasné, ale víme, že to pochází z Prahy a jednají na rozkaz generála jménem Arthur Siegler.“

„O tom se zmiňoval i důstojník, se kterým jsem se střetnul. Ale říkal mu místodržící.“

„Ano, nechal jsem poslat svoje lidi do Prahy, aby zjistili co nejvíc. Siegler dorazil před měsícem z Grazu v čele celého sboru o síle dobrých deseti tisíc mužů. Vyslal ho Alexander Bach, nevím o něm dost, ale během nepokojů ve Vídni před Velkou bouří byl jedním ze zastánců revolucionářů a velkým liberálem. Teď se zdá, že má v rukou moc ministerského předsedy a snaží se ve vzniklém chaosu udržet u moci. Do Čech poslal Sieglera s rozkazy převzít jak funkci hraběte Windischgrätze, tak funkci místodržícího Thuna.“

„Ty pány neráčím znát.“

„Lev Thun-Hohenstein je – nebo byl, nevíme, co se s ním stalo – gubernátorní prezident Českého království, v praxi místodržící. Nikdy jsem se s ním nesetkal, ale pochopil jsem, že je to feudál, který požadavky našich mladých revolucionářů měl za předčasné. Nicméně za svůj rodný jazyk považoval češtinu, to ho šlechtí.“

Šár netušil, čím to kohokoli šlechtí.

„Windischgrätz byl zase velicím generálem v Čechách,“ pokračoval Mělnický. „Víme o něm jen, že před Velkou bouří se chystal zakročit proti případnému povstání v Praze, kam jsme svolávali Slovanský sjezd.“

„Slovanský sjezd?“

Mělnického shovívavý úsměv Šára dokázal dobře vytočit. „Vy se o národní otázku moc nezajímáte, že? Šlo o sjezd v Praze na Žofíně, měl se uskutečnit v červnu letošního roku, ale Velká bouře způsobila, že spousta delegátů nedorazila. Měla se projednávat slovanská otázka v rakouských zemích i mimo ně, naším cílem bylo sjednocení slovanských národů v rámci Rakouska. Předsedal tomu František Palacký.“

„To je kdo?“

Další shovívavý úsměv.

„To teď nechme stranou. V Praze byla kvůli sjezdu posílena vojenská posádka a po Velké bouři nastal chaos. Zmatky v ulicích, dokonce se střílelo. Dlouho se to místodržící hrabě Thun snažil udržet a hrabě Windischgrätz také. Jenže... někdy během léta se do Prahy konečně doneslo, co je s rakouským mocnářstvím. Asi to nevíte, ale císař i celá jeho rodina byli zabiti během Velké bouře. Ve Vídni jsou ulice v plamenech, vláda nefunguje. Ministerský předseda von Pillersdorf je nejspíš také po smrti. V Uhrách je ještě větší chaos, tam je přímo válka. A víme, že Velká bouře byl svým způsobem konec světa.“

Stručně Šárovi objasnil, co jeho člověk viděl u Dukly.

„To je moc zajímavé,“ řekl Šár. „Ale jak to souvisí s kradením jídla? Kromě toho, že byla špatná úroda.“

„Právě s tímhle to souvisí. Špatná úroda zapříčinila, že bude málo jídla na zimu, a skrz jídlo můžete lidi ovládat. Nevím, jestli to byl

nápad předsedy Bacha nebo iniciativa generál Sieglera, že skrz jídlo – skrz hlad, takříkajíc – dokáže zajistit pořádek. Nechal jsem se na něj informovat, je to velice ambiciózní voják, podle některých až moc. Před měsícem, po jeho příchodu do Prahy, tam také dorazily hlavy všech českých šlechtických rodů, tedy těch významných, mě nepozvali. Zdejší Lobkoviczové, Kinští, Schwarzenbergové, Nostitzové... Měli s hrabětem Thunem a Windischgrätzem jednat o řešení krize. Od té doby ale o nikom z nich nikdo neslyšel, a následně přijdou zprávy, že v Praze vládne nějaký místodržící Siegler. Převzal v Praze velení, tvrdí se, že Windischgrätz a Thun jsou nevěstní po bojích v pražských ulicích, ale já věřím, že Siegler je nechal odstranit nebo zavřít, stejně jako ostatní šlechtice. Teď si říká místodržící. Je dost možné, že už vůbec nejedná na příkaz vlády ve Vídni, tedy vlastně v Grazu. Ví, že staré pořádky v monarchii skončily, a chce zaplnit mocenské vakuum.“

„Co je to vakuum?“

„Nic, prázdny prostor, vzduchoprázdno. Rakousko teď nemá vládu, ve Vídni, Pešti a dalších velkých městech panuje chaos. Praha je z celé monarchie nejstabilnější, tak se Siegler rozhodl zkusit se ujmout moci odtud. Nebo možná jedná do puntíku na rozkazy Bacha. V každém případě má velkou armádu, která je na jeho straně, a velká část pražské posádky se k němu také přidala – i když to jsou z velké části Češi, hladem nebo žoldem si je asi drží na uzdě. Vysílá své nejuvěrnější vojáky po okolí, aby kradli jídlo, to jsou zase vesměs Rakušáci, jak jste sám zjistil. Lidé, kteří přišli s jeho armádou z jihu. Hladovým poddaným se snadno vládne. Každý ochotně slíbí loajalitu, když za to dostane možnost nakrmit svoje děti.“

„Chápu.“

„No a tyhle bandy vojenských zlodějů chodí po celém kraji. Mělník a všechny obce na jih od něj jsou zemědělská zásoba pro Prahu. Siegler to chce zajistit pro sebe. Po celém kraji se potulují bandy, jako přišla do Mělníka nebo sem na statek.“

„Chápu,“ zopakoval Šár a nakrčil obočí. „Ale proč mi sem o tom přišli vyprávět?“

„Protože vás potřebujeme. Siegler je tyran, a k tomu ještě parazituje na českých lidech. Sám je Rakušan. Nevím, jestli by používal hlad jako donucovací prostředek, kdyby nebyl v Praze, ale ve Vídni. Nicméně ho musíme zastavit.“

„A jak to chcete udělat? A proč pořád říkáte *moji lidé* a *my* ho musíme zastavit. Vždyť jste jen obchodník, s... textilem jste říkal?“

„Ano, vlastním textilky, ale po událostech na Mělníku... lidé ke mně začali vzhlížet, a i starosta města řekl, že bych měl rozhodovat já. Starosta mi předal vládu. Oblasti sice vládne kníže Lobkowicz, jenže ten je nyní nezávěsný. Možná ke mně vzhlíží právě jako k Přemyslovci. V každém případě mám podporu starostů všech měst v okolí a začal jsem svolávat dobrovolníky. Máme i nějaké zbraně.“

„A vy byste chtěl, abych byl jedním z vašich dobrovolníků?“ Šár se skoro zasmál. „Možná jsem zabil těch pět vojáků, protože ohrožovali moje sousedy, ale to neznamená, že se chci zaplést do nějaké téhle vaší revoluce.“

„To jste mě nepochopil. Já nechci, abyste pochodoval jako řadový voják v nějaké mé armádě. Já chci, abyste ty vojáky vycvičil a vedl.“

„Cože? Tak teď si už opravdu dělaj legraci.“

„Nedělám. Mluvím naprosto vážně.“

„Nejsem velitel a nejsem ani zkušený voják.“

„Dobře vím, že to není pravda. Sám jste skolil pět nepřátelských vojáků, kteří měli lepší výzbroj než vy.“

„Měl jsem štěstí; a hlavně mi bylo jedno, jestli umřu. To byla moje výhoda. Já tam vlastně chtěl umřít!“

Mělnický se usmál. „Jako obchodník jsem se naučil, že někteří lidé si umějí štěstí vyrobit sami, a vy takový evidentně jste. To za prvé, ale ráčím si připomenout i za druhé a za třetí. Za druhé, máte válečné zkušenosti. Mám dost dobrovolníků, co bývali drábové nebo vojáci, maširovali v kasárnách nebo honili kapsáře po nocích. Ale vy jste válečný veterán. Ano, také jsem se na vás nechal informovat. Bojoval jste ve Španělsku v cizinecké legii na straně regentky.“

„To už je ale přes deset let.“ Šár zavrtěl hlavou. „Oni musej být hrozně zoufalí, že chtějí mě.“

„Ano, zoufalí jsme, v tom se s vámi nepřu. Ale vím, že jste ve válce byl velmi statečný a vaše schopnosti podle všeho nezakrněly. Pokud chceme jít do boje proti Sieglerovi, potřebujeme na své straně lidi, kteří umějí válčit. To je naše výhoda. Siegler má přesilu, ale zkušení vojáci Rakouska jsou s Radeckým v Itálii – nebo byli před Velkou bouří –, anebo bojují v Uhrách. Z Grazu vyslali pouze to, co bylo po ruce. Siegler má vojáky, kteří umí jen pochodovat a teď i krást obilí. Potřebujeme, abyste vytrénoval naše dobrovolníky, aby uměli bojovat jako vy.“

Šár se zase opřel do polštářů a odfrkl si. „Děkuji převelice za nabídku. Uctivě odmítám.“

Mělnický se pomalu postavil. „Smím vědět proč?“

„Protože nechci. Nechci se plést do revolucí, do vašich bojů, do vaší Velké bouře. Je mi to jedno. Nenechal jsem zabít sousedy, ale to je tak všechno. Už jsem vám to říkal, já bych byl radši, kdyby mě zabili. Někdo takový vůdcem být nemůže.“

„Ano, to jste říkal.“ Mělnický pokýval hlavou. „Vím i to, proč tomu tak je, paní Hermanová mi říkala o vaší rodině. Přijměte mou soustrast.“

„Zmizte!“ křikl Šár. Ale Mělnický se ani nepohnul. Stál nad ním jako socha s noblesou všech českých šlechtických rodů.

„Myslíte si, že nic nevím? Proč se den co den opíjíte? Kašlete na svou práci? Víím, co s člověkem udělá ztráta, viděl jsem to mnohokrát. Vaše žena a obě dcery zahynuly na tyfus. Chtěl jste zemřít s nimi. Vás Velká bouře a světová katastrofa vlastně nijak nezasáhla, pro vás konec světa přišel už dřív, že ano?“

„Krásně jste si to shrnul. Tak odejdete už?“

Mělnický pokýval hlavou. „Odejdu. Ale moje nabídka trvá. Jen mi dovolte nabídnout vám něco k úvaze: Kolik dalších otců během zimy přijde o své děti, když nezískáme to obilí zpátky? Zamyslete se nad tím.“

„Jděte už.“ Tentokrát Šár nekřičel, zašeptal to.

Mělnický opravdu odešel. Dalibor Šár osaměl a zíral do stropu.

Co mu bylo do jiných dětí? O dětech tyhle věci přece nikdy nebyly,

ale to si ten chlap z textilky neuvědomí. Touha po penězích, po dobrodružství, nebo nějaké ideály či snaha ochránit blízké možná člověka přimějí dát se na vojnu, ale to není to, za co potom reálně bojují. Nikdy to nebylo o tom.

Bylo to přece vždycky o něčem jiném.

Šár si to neuvědomoval, ale když tehdy stál tváří v tvář pěti vojákům... ten pocit se k němu vrátil.

Věděl, o čem to je.

3.

„Máme nějaké nové zprávy z Terezína?“

Richard Mělnický si už ani nepamatoval, kolik takových porad v jeho domě proběhlo. Několikrát ve svém domě pořádal salóny, kam přicházeli vlastenci ze všech okolních měst. Teď jeho salón připomínal porady válečného štábu.

„Posádka v Terezíně se drží stranou,“ řekl Holštýn, starosta Litoměřic, který se snažil s rakouskou posádkou v Terezíně vyjednávat. „Chápu je, posádka neví, co se děje, a mají zásoby. Velitel táboru se jmenuje Kamil Presl, je to původem Čech, ale většinu kariéry strávil v Rakousích. Víc nevíme. Z Terezína nám zběhlo pár vojáků, ale ti moc nevědí. A naštěstí k nám zběhl i jeden důstojník s vozem augustínek, který měl dovézt někam do Prahy.“

Mělnický přikývl. Ve zbraních se nevyznal, nebyl voják ani neměl vojáka v rodině, ale věděl, že pušky Augustin byly součástí nejmodernější výzbroje rakouské armády a jeho dobrovolníci, kteří se snažili bránit zásoby potravin lidí v okolí, měli většinou zastaralé flinty, často ještě z dob, kdy jejich dědečci bojovali s Napoleonem u Slavkova. Držení zbraně bylo v Rakousku samozřejmě trestné, ale spousta lidí doma něco měla, ať už šlo o pytlácké zbraně nebo o staré pušky Národní gardy, či dokonce právě o rodinné dědictví někde nad krbem.

„To je dobře, to je dobře. Asi se veliteli Terezína – říkal jste, že se jmenuje Presl? – nemůžeme moc divit, také neví, co dělat, a prostě

sedí a čeká na rozkazy. Nejspíš vyleze, až to všechno skončí, a pogruluje vítězi.“

„Pořád tam ale má deset tisíc vojáků,“ řekl Holštýn.

„Navíc víme, že k němu vyslal posly i Siegler,“ řekl Ondrejka, který se ujal role oficiálního průzkumníka jejich Národní aliance, jak se tomu začalo říkat. „Presl však všechna vyjednávání zahrává do ztracena.“

„Zatím, zatím,“ řekl Mělnický, ale přikývl. Byla to dobrá zpráva. „Problém je, že naši dobrovolníci častěji prohrávají, než vyhrávají. A zbraní máme málo.“

„Já vím, to snad vyřeší ty zásoby z Terezína a také dodávka od mistra Běcha.“

Mělnický kývl na dalšího účastníka porady. Pavel Běch byl mistr puškař z Kladna, a ačkoli nebyl součástí žádné velké zbrojovky, se svými učedníky dělal pušky v rekordním čase už od Velké bouře a dodal dobrovolníkům další stovku starších předovek.

„Problém je, že je musíme někomu hned dát a vyslat ho do bitvy,“ řekl Holštýn. „Sieglerovi vojáci plundrují celý kraj a my nemůžeme...“

„Omlouvám se, že vyrušuji, pánové,“ ozval se ženský hlas. Mělnický se otočil a usmál se. Dovnitř vstoupila Agáta. Rychle přešel sál až ke své ženě a vzal ji za ruce. „Agáto, co se děje?“

„Máme tu hosta, chce tě vidět.“ Něco v jejím tónu mu napovědělo, že by ho radši měl přijmout.

„Jistě, můžeme poradu odložit...“

„Není to nutné, asi se jí bude chtít účastnit.“

O minutu později do salónu vstoupil Dalibor Šár.

„Pane Šár! Ani nevíte, jak mě těší, že vás tu vidím.“

„Já ani nemyslel, že sem kdy půjdu, vašnosti,“ řekl Šár trochu zamračeně.

„Ale nakonec jste se rozhodl nám pomoci?“

Šár chvíli váhal, ale nakonec přikývl. „Ano, pomůžu vám.“

Mělnický Šára představil všem mužům v místnosti a potom mu ukázali mapu rozloženou na stole.

„Sieglerovi vojáci plundrují celý kraj, tak jako to udělali u vás v Zeměchách. Máme spousty dobrovolníků, mezi nimi i dráby, vojáky a jiné hajné, ale nikdo nemá takové válečné zkušenosti jako vy.“

„Moc velké nemám,“ namítl Šár.

„Jistěže máte, ale řeknu to jinak – vy jste dokázal zabít pět vojáků, a byl jste sám.“ Mělnický ukázal na mapu. „Zrovna včera jsme přišli o osm vyzbrojených dobrovolníků proti jedné pětičlenné patrole podobné těm, kterou jste potkal vy.“

Šár se víc naklonil nad mapu. „Co jste čekali? To, že se někdo přihlásí dobrovolně a vy mu dáte pušku, z něj nedělá válečníka.“

„Jsou to všechno hrdí vlastenci, kteří brání své domovy,“ řekl Mělnický trochu příkře.

„Vlastenectví z vás vojáka neudělá. Strach o domov vám mušku nezlepší. Vy těmi lidmi plýtváte. Nemají žádný výcvik, a jen tak z plezíru je někam posíláte.“

„Siegler plundruje další a další statky, musíme se mu postavit,“ ozval se starosta Grosz z Ústí.

„Pokud se budete snažit ubránit všechno, neubráníte nic, a Siegler vás – nás – rozstřílí po kouskách. Ne, přijdeme o další hospodářství a o další jídlo, s tím se musíme smířit. Musíme ale vytvořit jednotku, která si to jídlo vezme zpátky.“

„A to dokážete udělat vy? Ráčeť odpustit, ale vždyť jsou jen hajnej.“

„Tady vašnosta Mělnický myslel, že bych mohl pomoci.“ Šár se ušklíbl. „Rozhodně to nemůžu zhoršit.“

„Co navrhuje?“ zeptal se Mělnický se vši vážností.

„Všechny dobrovolníky dovedte sem. Kolik jich máme?“

„Přes tisíc.“

„A kolik pušek?“

„Méně, ale máme nové zásoby...“

„Kolik pušek máme teď k dispozici?“

Několik mužů se zatvářilo pohoršeně, že si nějaký hajný dovolil přerušit pana Mělnického. Ten ale ani nemrkl a jen odpověděl na otázku.

„Asi čtyři sta. Osmdesát nám dovezli zběhové z Terezína, dalších asi dvě stě padesát jsme získali z ukořistěného pašeráckého nákladu, který tu uvízl během Velké bouře.“

„Pašeráckého nákladu?“

Starosta Grosz se zasmál. „Ano, cestovali přes Ústí. Náklad britských pušek pro povstalce v Uhrách. Už se tam nedostanou.“

Šár evidentně uvažoval. „Starší pušky nemusejí být nutně problémem. Mají i své výhody.“

„K tomu všemu máme další stovku od mistra puškaře Běcha, který dělá ty starší modely, je to jednodušší.“

„Dobrá, to by mohlo pro začátek stačit.“

*

Šár si pořád nebyl jistý, proč tohle vlastně dělá. Připadalo mu to jako jedna obrovská setrvačnost následující několik pitomých rozhodnutí.

Nicméně pochyby nechal stranou, když v mysliveckém kabátě – uniformy ještě nikdo neměl – vyšel před budovu, kde se řadili jeho „vojáci“. První skupina, protože nebylo možné, aby trénoval tisícovku dobrovolníků najednou, když pro všechny nemají ani pušky.

Vojáci samozřejmě nebyli „jeho“. On je měl cvičit a nějakým způsobem je povede, ale nebyl žádný velký myslitel. Vedle něj stejně honosně kráčel Karel Purkrábek, který před Velkou bouří sloužil jako důstojník v rakouské armádě, než šel do výslužby jako hejtman a stal se obchodníkem v Roztokách. Z toho, co slyšel Šár, byl Purkrábek obstojný administrátor a velitel a Mělnický i ta jeho skupina hlavnou se rozhodli nechat Purkrábka velet. Třetím mužem v jejich skupině byl Vlastimil Amber, jeden ze zběhlých rakouských vojáků a ten, který měl nejvyšší hodnost. Byl *Leutnant*, poručík, ale vzhledem k tomu, že museli postavit celou novou armádu – nebo alespoň regiment –, tak z něj Mělnický udělal hejtmana a z Purkrábka se stal major.

Šár byl pouze *Stabs-Feldwebel*, štábní šikovatel, ale Mělnický mu

dal v soukromí jasně najevo, že chce, aby vojáky trénoval podle svého, povyšoval ty, u kterých to uzná za vhodné, a zároveň, pokud by měl dojem, že Purkrábek a Amber dělají víc škody než užitku, má to Mělnickému oznámit a on je vymění.

Tím Richard Mělnický u Šára stoupl; sice to byl jen obchodníček, kterému lidé věřili, že je Přemyslovec, a možná až moc tlačil na pilu s vlastenectvím, ale nebyl pitomý. Věděl, že budou bojovat o život, a Šárovi bylo jasné, že víc než cokoli jiného válku prohrávají špatní důstojníci na vaší straně než výborní důstojníci na nepřátelské.

Své dva důstojníky ale nyní nevnímal, místo toho pozoroval směšku dobrovolníků, která se řadila před budovou statku. Byl to jeden ze statků u Mělníka, kde Sieglerovi vojáci pozabijeli celou rodinu, když se bránili, a stavení bylo nyní opuštěné. Zdálo se být příhodné, že tu bude trénovat jednotka, která má Sieglerovi pustit žilou.

Dobrovolníky tvořili muži různého věku. Nejstaršího Šár odhadoval tak na padesát, nejmladšímu bylo kolem dvanácti. Hodně z nich byli zemědělci, kteří přišli o svá pole, ale našlo se tu i hodně jiných profesí a mezi nimi asi deset zběhlých vojáků. Ty Šár poznal bezpečně nejen podle uniforem, ale i podle způsobu, jakým stáli. V duchu se rozhodl, že z těch udělá poddůstojníky nejdřív a uvidí, jestli se osvědčí. Bude potřebovat, aby mu pomáhali cvičit další skupinu.

„Chlapi!“ zaburácel na dobrovolníky. „Představuji vám velitele naší jednotky, majora Purkrábka a hejtmana Ambera.“

Několik mužů začalo provolávat slávu, Šár je hned utišil.

„Ne! Důstojníkům neprovoláváte slávu, důstojníkům salutujete!“

Dvanáctiletý kluk zasalutoval.

Šár se zhluboka nadechl.

„Já jsem štábní šikovatel Dalibor Šár. Pan Richard Mělnický mě určil velitelem vašeho výcviku. Proč mě?“ Začal procházet podél řady vojáků a studoval je. „Protože jsem sám zabil pět rakouských vojáků. Proč jsem to udělal? Protože jsem chtěl bránit své sousedy? To taky. Ale proč ještě?“ Zastavil se před jedním svalnatým vojákem, který vypadal jako obecní rváč. „Protože jsem mohl. Protože jsem nepřemýšlel, protože jsem krok za krokem dělal správné věci. Nechtěl

jsem přežít, věřte mi, nechtěl, bylo mi to jedno. A na mně je, abych vás to taky naučil. Před více než deseti lety jsem sloužil jako dobrovolník ve Španělsku, v karlistické válce. Šel jsem tam jako sedmnáctiletý v cizinecké legii. Zabíjel jsem dřív, než jsem přišel o panictví.“

Několik dobrovolníků se uchechtlo, někteří se zatvářili pohoršeně. Šár vycenil zuby.

„Vím, že jste silní. A vím, že jste stateční. Přihlásili jste se sem. Některý z vás jsou určitě dobří střelci, jiní jsou zvyklí na život v nepohodlí a v lese. Ale tyhle věci nedělají dobrého vojáka. Mluvte, co dělá dobrého vojáka?!“

Nepřekvapilo ho, že se jako první ozývali zběhové z rakouské armády.

„Poslušnost!“

„Když má čistou uniformu!“

„Plnění rozkazů!“

„Správné pochodování!“

Z výrazů Purkrábka a Ambera usoudil, že tihle dva jsou s odpovědmi spokojeni. To byl první černý puntík, který u něj měli.

„Špatně! Špatně!“

Ukázal kamsi za kopec. „Poslední týdny vám a vašim rodinám kradl obilí šílenec, který má armádu, co uvažuje přesně takhle. Jsou poslušní, plní rozkazy, pochodují správně a mají určitě i čisté uniformy. Jenže válku nevyhrává ten, kdo má čistší uniformu, válku vyhrává ten, kdo zabije nepřítele. A to se teď děje, je válka, nemyslete si nic jiného. Válka, kde proti nám stojí přesila, a pokud máme vyhrát, musíme zabít nepřátelské vojáky rychleji, než oni budou zabít nás. Pochodování a formace jsou důležité, ano, jsou. Ale ne někde na nádvoří v kasárnách, musíme pochodovat v terénu a cílem pochodování musí být zabití nepřítele, jiný úkol a jinou funkci to nemá. Raději si to hned teď srovnejte v hlavě. Jsme tu, abychom zabíjeli.“

Přešel ke dvěma vozům. Na každém byla hromada pušek jiného typu. Vzal jednu z prvního vozu a potěžkal ji. Prošel s ní kolem vojáků, aby si ji prohlédli.

„Tohle je od téhle chvíle váš nejlepší kamarád. Anglická puška

Brunswick, zabavili jsme je pašerákům, ale to nevadí. Brunswick, stejně jako moje M 1822, je úplně jiný typ flinty, než jaké mají Sieglerovi vojáci. Ti mají tohle.“ Vytáhl druhou pušku. Držel je obě. „Tohle je puška Augustin. Nová technologie, již má nepřítel, a my ji musíme používat také, ale má spoustu nevýhod, které proti nepříteli využijeme.“ Vrátil augustínku na vůz. „Podle rakouské polní příručky dobrý voják vystřelí z augustínky dvakrát za minutu, ti největší mistři třikrát. Nabíjí se dlouho. Brunswick má mnohem jednodušší nabíjení. Chcete vědět, co dělá dobrého vojáka? Schopnost z téhle flinty vystřelit čtyřikrát za minutu za jakéhokoli počasí. A to je to, co vás naučím. Protože pokud dokážete vypálit čtyřikrát a nepřítel jen dvakrát, budete mít možná šanci! A když ji budete mít vy, budeme ji mít i my všichni.“ Ukázal na vůz plný pušek. „Každý vyfasujete brunswičku, ale nejdřív se musíme naučit aspoň trochu hýbat. Takže seřadit do dvojstupu... *TEĎ.*“

*

„Pane Šár!“

Šár se otočil od sledování procesí rekrutů, kteří fasovali uniformy. Pan Mělnický měl zajímavý přístup k životu, ale když vám velí majitel textilky, má to své výhody. Velice rychle dodal rekrutům uniformy. Předtím samozřejmě stihl svolat vlasteneckou poradu a rozhodnout o správných vlasteneckých barvách pro ony uniformy. Výsledek měl bílé kalhoty, tmavomodrý kabátec s červenými lemy a pod ním bílou košili. Šárovi to trochu připomínalo některé uniformy, se kterými se setkal ve Španělsku, ale bylo to nepochybně správně vlastenecké. Na kloboucích byl zlatý lev.

Teď ale na uniformy nemyslel, protože hlas poznal. Otočil se a zíral.

„Kájo! Co tu proboha děláš?“

Čtrnáctiletý Karel Hartman se usmál. „Jsem dobrovolník. Přihlásil jsem se taky!“

„Co tvůj otec?“

„Co by, sourozenců mám dost. Viděl jsem, co jste dokázal, a... no, chtěl jsem pomoci. Po tom, jak ti vojáci zmlátili otce.“

Šár se cítil, jak se v něm probouzí cosi zvláštního, co už dlouho necítil.

Možná to viděl jen jako trochu komplikovanou sebevraždu. Možná prostě chtěl být zase vojákem. Mít nějaký smysl. A teď...

„No, takže to vypadá, že se o tebe budu muset starat?“ zabručel.

Měl bych ho poslat domů. Teď hned. Ale co by to bylo za příklad pro ostatní?

„Když otec konečně svolil, že sem můžu jít, řekl, ať dávám pozor já na vás!“ Vítězoslavně se usmál. „Ráčeji prominout, Herr Stabs-Feldwebel.“

„Můžeš mluvit česky. A tak alou pro uniformu, vojáku.“

„*Jawohl*... tedy, rozkaz, štábní šikovateli.“

Odběhl a Šár si přejel rukou po tváři.

Tohle mu ještě chybělo.

*

„Vojenský dril je v něčem přece jen důležitý,“ řekl Šár, když měl rekruty nastoupené kolem sebe do půlkruhu. „V kasárnách vás učili pochodovat a každý asi znáte historiky o pitomých oficírech, kteří bazírují na každém detailu. Ano, pitomí oficíři jsou často na obtíž.“ Několik rekrutů se zasmálo. Purkrábek se ušklíbl, ale Amberovi to vtipné nepřipadalo. Šár však nelítostně pokračoval.

„Všechn ten dril má ale v boji význam. Za poslední dny jste se naučili základy postupu ve formaci, děláte spoustu pohybů bez přemýšlení, ale všechno to trvá týdny. Stejně je to se střelbou.“ Vzal svou brunswičku. Pořád to byl nezvyk oproti myslivecké brokovnici nebo M 1822, ale nabíjela se hodně podobně.

„Pušku nabijeme pomocí jednotlivých kroků, které musíme použít v přesném pořadí. *Nesmíte* nad tím přemýšlet. Přemýšlení vás zdržuje. Musíte se naučit dělat to automaticky.“

Vzal pušku do jedné ruky a sáhl do brašny na boku.

„První krok, sáhnu pod pažbou do patronašky a vytáhnu patronu.

Druhý krok, utrhnu zuby papírovou patronu.

Třetí krok, vložím patronu do hlavně tak, aby seděla v drážce.

Čtvrtý krok, vytáhnu nabiják, jedním pohybem patronu zarazím a vrátím nabiják pod hlaveň.

Pátý krok, na píston nasadím zápalku.

Šestý krok, natáhnu kohoutek a pálím.“

Udělal všechny kroky, potom zapřel pušku a vypálil do vzduchu.

Několik vojáků sebou opravdu trhlo.

„Takhle pomalu to jde každému, já vím. To zvládne i opice, ale vy nejste opice, vy jste vojáci, i když vám často oficiři říkají, že to je totéž.“

Další zdráhavé zasmání.

„Pane hejtmane Ambere, prosím, měřte mi čas.“

„Jistě, štábní šikovateli,“ řekl Amber trochu nevrle a vytáhl kapesní hodinky. „Tak... teď!“

Šár nepřemýšlel, postupoval jako mnohokrát předtím. Brunswick se od M 1822 lišila, ale na rozdíl od augustínky byl postup prakticky stejný.

Patronaška, patrona, zubama utrhnout, do hlavně, nabiják, kapslík...

Natáhl kohout a vypálil.

Amber nepřestával stopovat. Měli to dohodnuté. Šár znovu sáhl do patronašky a celý proces zopakoval.

A znovu.

A znovu.

„Minuta!“ řekl Amber sotva sekundu předtím než Šár vystřelil počtvrté.

Novopečený štábní šikovatel odložil pušku a podíval se na své rekruty. „Tak, teď je řada na vás.“

*

„Nemusíte pořád shazovat důstojníky, Šáre,“ řekl hejtman Amber, když jednoho večera seděli nad pivem a klobásami s chlebem v koutku statku, který Purkrábek položertem nazýval „důstojnická jídelna“ a pravidelně tu jedli jen oni tři. „Není to dobré pro disciplínu.“

„Omlouvám se, pane, nebylo to myšleno nijak proti vám,“ zalhal Šár. „Ale vojáky to pobaví a trochu to prolomí ledy.“

„Oni ale musejí poslouchat rozkazy!“

„Oni musejí vyhrávat bitvy. To je naším cílem. Když je vy učíte správný dril nebo pochodování, tak vám do toho nemluví.“

Amber se mračil. Šár úplně viděl, jak se v mladém hejtmanovi tloučou léta drilu, který v sobě měl.

„Pane hejtmane, smím se zeptat, jak dlouho jste v armádě?“

„Čtyři roky,“ řekl Amber.

„A v kolika bitvách jste v té době byl?“

„No... v žádné. Kromě nepokojů v Itálii byl mír.“

„A kolik jste zabil nepřátelských vojáků?“

„Žádného, což je jasné z mé předchozí odpovědi. Já chápu, že máte zkušenosti, ale nejste důstojník, jste jen voják, bojovník. Jako ti primitivní válečníci, kteří bojovali proti Britům v Africe před Velkou bouří.“

„Až nastane bitva, pane hejtmane, budete rád za nějaké ty primitivní válečníky, věřte mi.“ Šár se zazubil. „A mimochodem, vím, že vojáci vás moc nemají rádi.“

„Nepotřebuji, aby mě měli rádi, stačí, aby plnili rozkazy.“

„Tady musím s panem hejtmanem souhlasit, Šáre,“ řekl Purkrábek. „Chápu, já vím, že maj zkušenosti, jako důstojník rakouské armády jsem taky nebyl moc oblíbený. Klidně se zeptaj, deset mých vojáků je mezi našimi rekruty. Ale plnili rozkazy.“

„Máte pravdu, pane majore. Ale dovolil bych si dodat jednu věc; je spousta důvodů, kvůli kterým může být důstojník neoblíbený. Pokud je driluje do zblbnutí, v bitvě vojáci pochopí, že tohle je udrželo naživu. Pokud je to pedant, co jen šikanuje podřízené, vojáci si to v bitvě zapamatují a... zařídí se podle toho.“

„Co tím myslíte?“ ptal se Amber.

„Ve Španělsku jsem to zažil mockrát. Špatný nebo neoblíbený důstojník byl první, který v bitvě zahynul. A vědí, co bylo zvláštní? Skoro vždycky to bylo ranou do zad.“

„Chcete říct, že *voják* zastřelil vlastního důstojníka?“

„Samozřejmě. A ne jednou. Nejsou to ti, co v kasárnách po večerech remcají na neoblíbeného *Leutnanta* nebo *Hauptmana*, nene, kdepak. Ti jsou jen tluchubové. Ale ti, co sedí tiše v rohu a dívají se prázdně před sebe... těm důstojník nějak ublížil a ti si to budou pamatovat, když ho budou mít v bitvě před sebou.“

„Vy mluvíte, jako byste s tím souhlasil.“

„Nevím, dobrý důstojník se přece od svých vojáků nemá čeho bát, ne?“

4.

Zase přišlo.

Richard Mělnický seděl ve své pracovně a pročetl si hromadu dopisů, zpráv a hlášení, které dostával od starosty Mělníka, potom od různých odpovědných lidí v Ústí, Litoměřicích, Kralupech, Slaném, Kladně, a dokonce i v České Lípě. Občas se přistihl u úvah, co že vlastně on je. Bylo mu jasné, že tohle je politická funkce, ale jaká přesně? Kromě toho, že byl „Přemyslovec“. Něco, co kdysi používal k propagaci své „vlastenecké“ textilní firmy, teď stmelovalo obyvatele všech měst na sever od Prahy. Šli za Přemyslovcem.

Jak rychle se věci mění, pomyslel si a mrkl na rámeček na stole. Byla to vstupenka do Stavovského divadla na představení *Fidlovačky* s datem 4. června. Představení se nikdy neuskutečnilo, Velká bouře všechny plány změnila. Stejně jako z majitele textilky udělala vůdce... čeho vlastně? Národní aliance?

Do kanceláře vpadla Johanka.

„Milostpán promine, ale je tu pan Ondrejka.“

„Ať jde dál!“

Bořivoj Ondrejka jel s několika dalšími dobrovolníky prozkoumat oblast na sever od Prahy, hlavně sklady obilí kolem Bílé hory, ale měl

se vrátit až za čtyři dny. Jeho výraz Mělnickému napověděl, že tohle bude vážnější.

„Ráčeť prominout, že jsem sem tak vpadl, ale...“

„Co se stalo, Bořivoji?“

„Velká skupina vojáků vyšla z Prahy. Míří sem.“

„Ti chodí neustále. Krást obilí, ne?“

„Ne, obilí chodí krást spousta malých skupinek s vozy. Tohle je něco jiného.“ Z promočeného kabátu vytáhl jen o něco méně promočený papír. „Viděli jsme je dobře a sledovali je dlouho. Alespoň batalion. Dobrých sedm set vojáků pěších a dalších osmdesát na koních.“

„Pro Krista pána.“

„Ano, pane Mělnický, přesně tak.“

„A míří sem?“

„Ano, Siegler musel zjistit, co se tu děje. Celá ta naše Národní aliance, náš nový regiment. Chtějí nás zničit. Budou chtít takovou hrozbu hned zkraje... no... zlikvidovat.“

Mělnický se znovu posadil za stůl a zadíval se na lejstra. Jedno bylo od majora Purkrábka. Vojáci pod vedením Šára opravdu dobře drilovali, ale bylo to sotva několik týdnů.

Nebylo dost času.

Jenže generál Siegler se rozhodl, že jim další čas nedá.

„Johanko!“ zavolal.

„Milostpán si přeje?“ zeptala se služka.

„Ať Arnošt osedlá koně. Jedeme za našimi vojáky.“

*

„Vypadá to na batalion,“ řekl hejtman Amber, když jim Ondrejka sdělil všechny své postřehy. Stáli v „důstojnické jídelně“ nad mapou. „A posílený eskadronou jízdy.“

„Kde jste je viděl naposled?“ zeptal se Purkrábek.

Ondrejka ukázal na mapu. „Tady. Mezi Suchdolem a Černým Volem. Míří na Kralupy a pak k Mělníku. Nechal jsem u nich jednoho svého člověka, který je dál sleduje.“

„Takže tady budou tak do dvou dnů. Maximálně.“

„Pan major má pravdu.“

Šár sledoval tváře lidí kolem sebe. Vypadalo to jako v pohřební síni. Všichni čekali. Mělnický nevěděl, jak mu tady pomůžou vlastenecké ideály – Ondrejka byl dobrodruh, ne voják, Purkrábek a Amber se snažili přijít na to, jak tohle napasovat do postupů, které znají, a...

„Musíme jim vyrazit vstříc,“ řekl nahlas.

Všichni se k němu otočili.

„Vyrazit vstříc?“ ptal se Mělnický. „Proč?“

„Jim nejde o Mělník nebo o Kralupy. Jde jim o nás. Náš regiment je může ohrozit. Pokud vyrazíme, jejich zvědové to zjistí a budou nás následovat. Tím je můžeme dostat do boje na místě, které si zvolíme my.“

Amber to nevydržel. „Do boje? Opravdu chcete jít do boje s tím, co máme? Mají víc než dvojnásobnou přesilu, a i přes vaše snahy, šikovatelé, tohle ještě zdaleka není bojeschopný regiment.“

„Není, ale jiný nemáme. Buďto budeme sedět tady a čekat, až si pro nás přijdou, nebo s nimi budeme bojovat tam, kde se rozhodneme my.“

Amber se chystal něco tvrdého odseknout, ale ozval se Mělnický.

„Pane Šáre, jak si na tom stojíme vojensky?“

Přemyslovec u něj zase o něco stoupl.

„Máme čtyři sta vyzbrojených mužů. Pár měsíců výcviku by se jim hodilo, ale... ty nemáme.“

„Dokážete s nimi zastavit postup?“

„Upřímně, vašnosti? Neráčeť se zlobit, ale teď jsme na tom podobně jako já, když jsem stál proti těm pěti vojákům u Hartmanovy farmy.“

„Tím myslíte, že stojíme proti takové přesile?“

„Ne, že nemáme co ztratit.“ Šár se naklonil nad mapu. „Oni nás chtějí zničit, my nemáme jinou možnost než bojovat. A ještě jedna výhoda tady je. Sieglerovi muži jen chodí po kraji a plundrují. Nezažili skutečný boj, skutečný odpor. To je my naučíme.“

Amber to už nevydržel. „Jak je to chcete naučit! Je nás sotva polovina, a opravdoví vojáci to nejsou!“

„To nejsou. Ale jsou jediní, které máme.“

„Pane barone Mělnický, já musím protestovat!“ trval na svém Amber. „Šikovatel Šár se příliš zamiloval do svých rekrutů, nevidí jejich nedostatky.“

Mělnický se obrátil na dalšího muže u stolu. „Majore Purkrábku?“

Starý voják pokrčil rameny. „Máme na vybranou? Nemáme. Stejně jsem nechtěl žít dlouho.“

„Milostpane, při veškeré úctě, ani pan Purkrábek, ani pan Šár to nejsou schopni vidět reálně!“

Mělnický se na Ambera podíval a přikývl. „Rozumím, jak to myslíte, pane hejtmane. Vy můžete zůstat tady. Ztratil jste kuráž, to chápu.“

„Pane barone, na to nemáte právo!“

„Že nemám? Lidé v tomto kraji mi dali právo úplně na všechno, ani nevím proč, ale dali, takže to právo teď využívám. Jste odvolán. Pane Šáre, od této chvíle jste zástupce velitele.“

„Já jsem jen šikovatel, pane!“

„To je mi jedno, vojenským hodnostem nerozumím, ale potřebujeme vás víc než kohokoli jiného.“

Mělnický se podíval na mapu. „Takhle jsem si národní obrození nepředstavoval, pánové. Chodíval jsem do Prahy na různé salóny, povídal si s Palackým, Jungmannem, Tylem, Dobrovským, Němcovou, Krouským... Viděli jsme myšlenku zemských práv, obrody národa a českého jazyka jako něco kulturního, intelektuálního. Nikdy jsme to neviděli jako vojenský konflikt, ale nemáme na vybranou. Já nemám na vybranou. Rakouské mocnářství padlo. Siegler je jeho šlepný pohrobek. Netuším, co nám budoucnost přinese, ale vím jedno: Český národ se obrodil a povstal. Právě tady a právě teď!“

*

Richard Mělnický možná neví nic o vojenství, ale má styl, uvědomil

si už poněkolkáté za poslední den Šár, když seděl na koni po boku majora Purkrábka a sledoval pochodující vojáky jejich regimentu.

A opravdu to byl regiment se vším všudy kromě počtu vojáků. Do pole jich maširovalo přesně tři sta devadesát dva, pro víc nebyly pušky. Šár sám měl svou M 1822 a jeho perkusní brokovnici nesl Bořivoj Ondrejka, který s dalšími sedmadvaceti jezdci dělal průzkum. Vyzbrojení byli šavlemi a různými pistolemi.

Všichni vojáci měli nové české uniformy a regiment byl pojmenován Přemyslovský. Mělnický byl evidentně nadšenec do her Josefa Kajetána Tyla a jeho pojetí husitství coby vrcholu české národní hrdosti. Šár tomu nerozuměl, o husitech měl své pochyby. Během války ve Španělsku mu škodlivost husitství ochotně vysvětloval každý historie znalý katolík, kterého potkal, ale to nevadilo. Armáda potřebovala něco, za čím by se semkla. Dnes to bylo jméno Přemysla Oráče, standarta se lvem a polní hudba, která hrála *Svatý Václave, vévodo České země*.

Když už nic jiného, alespoň to Sieglera vystraší.

Rozhlédl se po zástupech. Někde tam pochodoval Kája, dokonce byl členem jeho vlastní setniny.

I když byli regiment, neboli „pluk“, jak tomu někteří Češi začínali říkat, neměli ani sílu praporu. Pro nadcházející bitvu se rozdělili na tři setniny, kumpanie. První vedl sám Purkrábek, druhou novopečený hejtman Čadek, jeden z rakouských zběhů, a třetí velel Šár, který byl také jakýmsi prozatímním hejtmanem. A na Šárovo naléhání dali do jeho kumpanie ty nejlepší střelce. Ve Španělsku byl členem voltižérů, polních myslivců. Nejlepších střelců, kteří se soustředili na taktiku takzvané lehké pěchoty.

Po několika kvapných rozhovorech s Purkrábkem rozhodli, že něco takového budou potřebovat.

„Ondrejka se vrací!“ zvolal někdo.

Šár otočil koně. Ano, proti zapadajícímu slunci přijížděl kordon jezdců s jejich standartou.

Dojeli až k němu a Purkrábkovi.

„Hlášení?“

„Jsou asi deset kilometrů za námi, na východ od Kralup,“ řekl Ondrejka. „Skočili nám na špek, otočili se a míří k nám. Teď tam táboří na noc.“

„Takže jezdec, kterého jsme potkali dopoledne, se vrátil a přinesl hlášení veliteli,“ řekl Purkrábek a rozhlédl se. Slunce za chvíli začne zapadat. Nacházeli se v oblasti, kterou Šár dobře znal, lesy a pole mezi Kralupy, Velvary a Zeměchami.

„Utáboříme se tady,“ navrhl. „Zítra tady bude bitva, ať už to dopadne jakkoli.“

„Souhlasím,“ řekl Purkrábek. „Pojedeme na támhletu mýtinu a rozbijeme tábor.“

*

Bylo chladné ráno.

V noci zase pršelo, ale naštěstí přestalo. Šár kráčet přes zablácenou zem k nejbližšímu stromu, aby si ulevil.

Tahle rána si pamatoval ze Španělska. Až moc dobře. Země se teprve probouzela, slunce vycházelo, ale přesto tahle rána byla něčím jiná.

Ráno před bitvou.

„Pane Šáre?“

Mladík z Hartmanova statku stanul vedle něj a taky si ulevil.

„Ano, Kájo?“

„Dneska to přijde?“

„Ano.“

„Vždycky... je takový klid? Vypadá to až... já nevím, mírumilovně.“

Šár si povzdychl. Od úst mu šla pára. „Ano, je to vždycky takové klidné.“

„Proč jste vlastně šel bojovat do Španělska?“

„Rodiče mi zemřeli, utekl jsem do Francie a tam se přidal k cizinecké legii. To je legie, kde bojují cizinci. Byla tam tehdy spousta kluků z Čech. Nebyl jsem o moc starší než ty.“

„A o co v té válce šlo?“

„Starý král umřel. O trůn se začala hádat jeho vdova a bratr. K tomu všechny možné politické tahanice. Nám vojákům to potom bylo už jedno.“

„Zabil jste někoho?“

„Ano, zabil.“

„Jako ty muže před našim statkem? Lidi, co páchali zlo?“

„Kájo, ve válce to tak nefunguje. Většina lidí, které jsem zabil, prostě měla tu smůlu, že nosili jinou uniformu než já. Stejně jako ti, kterým čelíme dneska. Jejich vůdce je možná šílenec a padouch, ale jeho vojáci se od nás moc neliší.“

„Myslíte, že bojujeme za vlast, jako to říká pan Mělnický?“

„Možná. Ale v armádě proti nám jsou určitě taky Češi. Chceš prozradit tajemství? Ve válce my vojáci stejně nakonec bojujeme jeden za druhého. Politika a ideály, to všechno v tu chvíli přestane kohokoli zajímat.“

*

„Za pár hodin to nastane,“ řekl Šár nastoupeným vojákům Přemyslovského regimentu. „Nepřítel projde tímhle lesem a zamíří tady na pole.“

Mluvil dost nahlas, aby to všichni slyšeli. Ondrejka a jeho jezdci už vyrazili napřed, aby postupující prapor regenta Sieglera nalákali do lesa. Les byl důležitý.

„Já a moje myslivecká kumpanie zaútočíme jako první, v lese,“ připomněl jim Šár znovu plán. „Jsou to ti nejlepší střelci, společně napadneme nepřítele za postupu. Ale tím ho nezničíme, to zůstane na zbývajících dvou setninách.“

Usmál se. „Víte, co jsem vám říkal o důstojnících? Oni mají v bitvě svou roli, vojáci k nim vzhlíží. A toho využijete, strílejte přednostně na důstojníky. Jejich uniformy poznáte dobře. Potom na poddůstojníky. Někdo jako Siegler to vede přes silné osobnosti, a když ho o ty osobnosti připravíme, vojáci ztratí chuť bojovat. To bude hlavně úkol mých myslivců.“

Ale tím to neskončí. Major Purkrábek povede zbývající dvě kumpanie. A to bude na vás, kluci. Umíte formace, víte, co dělat, když na vás jede jezdeckvo, víte, co dělat, když jde proti vám pěchota. Umíte vystřelit alespoň třikrát za minutu. Ale až v bitvě se odhalí poslední věc: Udržíte se?

Bitva je hlučná a nepřehledná věc. Všude rány, kouř, nevíte, co se děje. A najednou proti vám začnou pochodovat nepřátelští vojáci. V zástupech stejně jako vy. V přesile. A to je moc na leckterého vojáka. Projdou přes vás, rozstřílejí vás, vedle vás budou padat kamarádi a regent Siegler vyhraje a celá česká země bude přes zimu hladovět.

Ale! Ale když se udržíte, když zůstanete stát na místě a budete dělat, co jste cvičili, střílet třikrát za minutu, ránu za ránou, a udržíte se – oni nakonec zpomalí. A potom ztratí morálku. A potom odtáhnou. Je to jasné, jako kdyby mi to prorokovala sudička. Je nás méně, ale můžeme vyhrát. Avšak jen pokud to vydržíte, pokud zůstanete na místě. Dokážete to?“

*

Už slyšeli bubny.

Dalibor Šár třímal v ruce šarlsvilku vzor 1822. Vojáci jeho setniny sestupovali dolů kopcem s hustým lesem. Pod nimi byla cesta.

„Na místa,“ sykl. „Prvý a druhý. Krátké postupy. Čekejte na můj povel.“

Všichni vojáci v jeho setnině byli rozděleni do dvojic, každý byl buďto jednička, nebo dvojka. Vybral je z nejlepších střelců, a k jeho překvapení se tam zařadil i Kája, se kterým utvořil dvojici sám.

Tohle bylo něco, co nedokázali secvičit skoro vůbec. Nebyl čas. Princip byl jednoduchý. Každý voják si sám vybere nepřítel a na toho vystřelí. Jeden z dvojice vždycky pálí, druhý nabíjí, a pak se prostrídají.

„Pane Šár?“ zeptal se vedle něj stojící Kája.

„Co je?“ řekl, zatímco sledoval stromy, jestli mezi nimi v dálce nevidí pohyb.

„Vy jste předtím říkal... no, že u nás před chalupou jste chtěl umřít.“

„Um hm, asi chtěl.“

„Proč?“

„Vždyť jsme skoro sousedi.“

„Asi jsem si to tolik nespojil.“

„Seš na to ještě mladej. Tyfus řádl tehdy po okolí. Naše chalupa byla stranou. Nevím, čím to bylo. Žena Jitka umřela spolu s nejmladší Liduškou. Než zemřela, prosila mě, ať se o Anežku dobře postarám, o naši zbývající dceru. Slíbil jsem jí to. Ale Anežka onemocněla a zemřela o tři neděle později.“

„A proto jste chtěl umřít?“

„Kdo by nechtěl, Kájo.“

„A teď?“

„Teď nevím,“ řekl upřímně. „Teď nevím. Ale chci zajistit, že neumřeš ty a nikdo z mých vojáků.“

„Vpředu je pohyb!“ sykl někdo.

„Čekejte na můj rozkaz!“ zavelel Šár.

Po chvíli to v dálce viděl také.

Nejdřív jízda a potom pěchota.

*

Plukovník Gotthard Kraus seděl v sedle bělouše a mračil se na tuhle krajinu. Jeho jezdecký průzkum už potvrdil, že se český regiment shromažďuje někde před ním na poli. Bylo jich ještě míň než předchozího večera.

Kraus chtěl věřit tomu, že jich část utekla. U těch farmářů a měšťanů by ho to nepřekvapilo. Ale přece jen cítil určitý neklid a...

„*Adjutant*,“ oslovil pobočníka.

„*Ja, Herr Oberst?*“

„Pošlete hlídky do lesa. Než dojdeme na pole, chci utvořit rojnicí a...“

Vtom lesem zarachotily výstřely.

„Alarm!“ řval kdosi.

„Přepadení, přepadení!“

Kraus se zběsile rozhlížel a potom uviděl záblesky palby. Napravo od nich z toho strmého lesa to přicházelo.

Čeští záškodníci.

„Obrátit celý prapor nalevo, utvořte formaci!“ křičel a tasil šavli, kterou mával kolem sebe. „Do boje!“

Další rána a jeho pobočník padl ze sedla.

„Feuer!“ křičel další důstojník, než ho zasáhli.

Strělejí na důstojníky, uvědomil si Kraus. Zbabělá, ale účinná taktika.

„*Böhmische Schweine.*“

*

Voják kousek od Šára padl. A pak další.

„Pokračovat v palbě!“ rozkázal, když vypálil. Ustoupil několik kroků a začal nabíjet, zatímco Kája střílel.

Sieglerovi vojáci se už vzpamatovali a zahájili protiútok. Ztráta důstojníků některé vyvedla z míry, ale pořád to byla obrovská přesila a Šár věděl, že jejich úkolem s nimi není bojovat až do konce.

Kája se s ním prostřídal a Šár vypálil. Zasáhl přímo důstojníka na koni. Potom se zase otočil a ustupoval.

Rány, kouř, křik.

Byl zase ve válce.

„Ústup!“ zavelel nakonec a dal povel trubači. Asi dvanáctiletý kluk začal troubit jako o život, když se nepřátelská pěchota pustila do pronásledování. „Ústup k regimentu. Jdeme!“

„Ještě jednu ránu,“ křikl Kája a začal znovu nabíjet, zatímco vojáci kolem něj probíhali. Šár zaklel, vrátil se zpátky a popadl Káju za paži.

„Dal jsem ti rozkaz, vojíne!“

V Kájově výrazu bylo jasné, že ho posedl běs z bitvy. Neuvažoval racionálně. Chtěl prostě jen dál střílet. Šár ho táhl pryč.

Naštěstí se mladík záhy vzpamatoval a společně vyběhli z lesa. Spolu s celou kumpanií běželi zpět k regimentu.

Ale nepřítel byl hned za nimi. Slyšeli střelbu a několik vojáků před Šárem padlo k zemi. A další a další.

Armáda má vždycky největší ztráty při ústupu.

Rány a salvy se už slévaly dohromady. Šár vůbec neslyšel kuli, která ho zasáhla. Věděl jen, že padá do mokrého bláta, a vystřelila mu šílená bolest pod křížem.

*

Major Purkrábek viděl, jak mladý voják a dva další sbírají ze země raněného Šára. Neviděl přesně, kdo všechno padl, ale Šára poznal bezpečně. Nevěděl, jak vážně je raněn. Nesměl nad tím přemýšlet.

Věděl jen, že by byl tisíckrát raději, kdyby tu teď byl Šár místo něho.

Z koně už dávno sesedl. Jeho vojáci utvořili čtverec, když před chvílí účinně odrazili nepřátelskou kavalerii. Sieglerovi jezdci ale jenom dotírali, zkoušeli, jestli se česká formace zlomí před útokem koní. Purkrábkovi vojáci to vydrželi.

Ne, to by nebylo spravedlivé. Vydrželi to Šárovi vojáci.

Teď však přišla hlavní chvíle. Vojáci z myslivecké setniny už proběhli přes jejich linie a zařadili se na konec formace. Nyní to bude na zbývajících dvou setninách.

Rakouský prapor pod velením Sieglerových pohůnků už celý vystoupil z lesa a mířil k nim.

„Muziko, zahrajte tu naši!“ nařídil Purkrábek, a když polní hudba začala vyhrávat *Svatý Václave*, vydal další rozkaz.

„Utvořit linii!“

A potom další rozkaz.

„Zahajte palbu!“

*

Dalibor Šár se opět probudil s bolestí. Tentokrát však ležel na břiše.

„Co... kde to jsem...“

„Jen klid, pane Šár!“ Zase Kájův hlas, takže kluk to přežil. To bylo dobře.

„Co... co se stalo?“ Zkusil se narovnat, ale nešlo to.

„Měl jste bolesti, ale felčar mi pro vás dal trochu opiátu. Asi jsem vám ho dal moc.“

„Co... kde jsem?“

„V Kralupech, v našem táboře pro raněné. Dali vás stranou, je tu... je tu hodně raněných, a víc než vy.“

Šár viděl mladíkův výraz. Bylo mu jasné, že i kdyby Karel Hartman šel hned teď domů, tyhle zážitky už z hlavy nevymaže. Sám dobře věděl, jak vypadá polní lazaret po bitvě.

„Co... co se stalo?“ zeptal se. To mu ale do zorného pole vstoupila další postava.

„Stalo se to, že jste zvítězili, pane Šár,“ řekl Richard Mělnický. „Zvítězili jste. Vaše taktika, váš regiment, vaši vojáci. Zvítězili jste. Vaši vojáci stáli jako skály, pálili ránu za ranou, spousta z nich zahynula, ale zůstali stát. A nakonec to byla nepřátelská armáda, která se zlomila, která přišla o důstojníky a začala prchat. Bořivoj Ondrejka je sleduje, ale zdá se, že ustupují až k Bílé hoře. Zvítězili jsme.“

„To... to je dobře.“ Šár byl pořád nejspíš poblouzněný z opia a někde na těle ho cosi bolelo. „A... co se stalo mně?“

Tentokrát se Mělnický nejen usmál, ale i začervenál. „No... dostal jste kuli při útěku, tedy vlastně ústupu, při... no, dostal jste to do míst, abych tak řekl...“

„Střelili vás do zadku,“ zakončil Kája, a ten se spíš šklebil. „Do zadku, tak. Ale felčar říkal, že budou hned zase fit. Je to ve svaly.“

„Ano, tam jich mám hodně.“ Šár zvedl hlavu k Mělnickému. „A co tady děláte vy?“

„Jel jsem do Kralup. Chtěl jsem být u toho, až bitva skončí. Ale dlouho se tu nezdržím. Jedu zpátky do Mělníka a potom vyšlu posly do všech měst v Čechách. Musí šířit zvěst o tom, co se tu stalo.“

O tom, jak česká země povstala. Jak Přemyslovský regiment porazil nepřítele.“

„Vy to s tím národem někdy přeháníte. Nebyl to národ. Byli to mladí kluci, kteří bojovali jeden za druhého.“

„Já vím, ale princip, věřte nebo ne, je stejný. A ani nevíte, jak jsem rád, že jste to přežil.“

„Tak snadno se mě asi nezavíte. A víte, co je výhoda? Mám teď představu o tom, co chci.“

„To je dobře. A co tedy chcete?“

„Chci být zase na nohou a pryč z lazaretu. Myslím, že na Bílé hoře jsou provizorní sklady s naším obilím.“

„Ano, jsou. A váš regiment je půjde získat.“

Šár přikývl. „Já vím. A víte, co ještě vím? Že je mi Sieglera skoro líto.“

„Vítejte v národním obrození, pane Šáre.“

Autorova poznámka:

Tato povídka byla původně napsaná pro antologii Ve stínu apokalypsy vydanou nakladatelstvím Epoque v roce 2017. S nakladatelem Robertem Pilchem jsme se rozhodli ji přidat i do této antologie, aby byly příběhy z českých zemí kompletní. Navíc příběhy Dalibora Šára a Richarda Mělnického budou pokračovat v románu, který chystáme s Lucií Lukačovičovou.